

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L. 1.250

Letna naročnina . . . . . L. 2.500

Letna inozemstvo . . . . . L. 3.500

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XX. - Štev. 36 (1016)

Gorica - četrtek, 12. sept. 1968 - Trst

Posamezna številka L. 50

Neizpolnjeni upi slovenskega naroda

Prihodno nedeljo, 15. septembra bo v Novi Gorici veliko ljudsko slavlje, ki ga prirejajo tamkajšnje oblasti ob 25-letnici vstaje primorskega ljudstva, kot se glasi uradni naziv slavlja. Kaže, da bo to močna manifestacija, ki se je bodo udeležili desetisoči ljudi in najvišji predstavniki oblasti; najbrž bo prišel tudi sam Tito, če se zadnje čase ni premislil. Od tem dogodku se nam vriva razmišljanje o komunistični partiji Slovenije in neizpolnjenih upih slovenskega naroda.

Med zadnjo vojno, zlasti še po kapitulaciji Italije si je komunistična partija priborila vso oblast nad slovenskim ljudstvom. S kakšnimi sredstvi se je to zgodilo, vemo vsi in nas tu ne zanima. Dejstvo je pa, da je partija postala maja 1945 absoluten gospodar nad slovenskim ljudstvom in je to tudi ostala do danes. Oblast pa pomeni tudi odgovornost in sicer odgovornost do vladanih in odgovornost do zgodovine, ki bo nekoč nepristranski sodnik. Vladati pomeni namreč skrbeti za obči blagor ljudstva po programu, ki si ga vladajoča ekipa zastavi. Ali je KPS izpolnila program, ki si ga je v revoluciji zastavila in si z njim pridobila zaupanje velikega dela slovenskega, zlasti primorskega ljudstva?

NARODNO ZEDINJENJE

Partija je med vojno razvila predvsem zastavo združenja vseh Slovencev. Takrat je bilo slovensko ozemlje razkosano kot še nikdar v zgodovini. Zato je nujno bil prvi cilj vsake narodne politike združenje vseh Slovencev v eni državi. OF, ki je takrat delala v imenu Partije, je ta cilj postavila na prvo mesto. Ali je Partija ta cilj dosegla? Leta 1946 in 1947 smo pristopovali, kako so se razvijali spori o mejah Slovenije. Slovenska in z njo jugoslovanska partija sta takrat zaigrali na napačno karto Sovjetske Rusije in s tem pripravili morda za vedno sen o združenju vseh Slovencev v eni državi. Sovjeti so jugoslovanske in zlasti še slovenske koristi zabarantali za svoje interese kot vedno v zgodovini. Pri tem so jim pomagali tudi slovenski komunisti zlasti na Primorskem s svojo neumno in trmoglavo politiko do Angležev in Amerikancev. Komunistična partija nosi zato zgodovinsko odgovornost, da je ostalo izven meja Slovenije tako veliko število Slovencev.

Ta teden se vrši v Novi Gorici kongres slovenskih zgodovinarjev in bo na njem govoril tudi Metod Mikuz o boju za slovenske meje. Zelo verjetno bo tam prof. Mikuz trdil drugače kot smo zgoraj zapisali. Toda tisti, ki smo tista leta po vojni živeli na Primorskem in gledali brezglavo narodnostno politiko slovenske partije, smo trdno uverjeni, da je ravno partija zaigrala slovenske narodnostne meje na Primorskem in na Koroškem.

AVTONOMNA SLOVENIJA

Druji cilj, za katerega se je OF med revolucijo borila, je bila svobodna in avtonomna Slovenija v okviru federativne ljudske republike Jugoslavije. Edvard Kočbek piše v svoji knjigi »Lestina«, da je na kongresu v Jajcu konec novembra 1943, na katerem so položili temelje povojni Jugoslaviji, Tito zagotovil slovenskim odposlancem, »da se bosta po vojni do kraja uveljavila načelo samoodločbe naroda in načelo federativne skupnosti jugoslovanskih narodov.« (Str. 540).

To je bil tudi veliki cilj, zaradi katerega so se v ogromni večini borili Slovenci, ki so stopili v OF. Toda kaj je od tega cilja po vojni uresničila komunistična partija Slovenije? Od suverene republike Slovenije v federativni Jugoslaviji je ostalo le ime, sicer pa je tudi nova Jugoslavija centralistično urejena podobno kot je bila nekdanja. Vse važnejše se odloča v Beogradu ne samo v zunanji politiki, temveč prav tako v gospodarski in socialni politiki. Republika Slovenija je dejansko postala zopet le ena izmed pokrajin Jugoslavije, ki odloča o sami sebi le v najmanjši meri.

Ves ta razvoj na staro je potekel v po-

vojni Jugoslaviji brez kakih vidnih protestov slovenske partije in njenega vodstva, čeprav je suverena republika Slovenija v federativni republiki Jugoslaviji bil eden glavnih ciljev vse osvobodilne borbe. Tudi ta cilj je torej šel po gobce po krivdi slovenske partije.

Nujna posledica takšne politike je padeč narodne zavesti med Slovenci. O tem tožijo danes partijski sami in njih časopise, ki so zaskrbljeni za sam obstoj slovenskega jezika in narodne kulture, da ne govorimo o gospodarskem izkoriščanju Slovenije na račun Beograda.

Ko torej te dni primorsko ljudstvo v Jugoslaviji slavi 25-letnico boja za narodno osvoboditev, zamejski Slovenci spominjamo KPS na odgovornost, ki si jo je prilačila pred slovenskim ljudstvom, a v tako majhni meri izpolnila.

Belgijski narodni problemi

Belgija je narodno mešana država. Flamci govorijo svoj jezik, ki je pravzaprav holandsščina, Valonci pa francoščino. Ves severni del Belgije je flamski. Flamci sestavljajo približno 60% celotnega belgijskega prebivalstva. Narodnostna ureditev je teritorialna, kar pomeni, da so kraji, kjer bivaajo Flamci, uradno flamski s flamskimi napisi in istim uradnim jezikom. Bruselj, belgijsko glavno mesto, je dvojezično, čeprav leži na čisto flamskem ozemlju. Tudi napisi so vsi dvojezični. Na jugu države je pa vse francosko.

Ze dalj časa velja odredba, da se morajo od petega razreda ljudske šole vsi Valonci učiti flamščine in vsi Flamci francoščine, toda dejanski položaj je tak, da v resnici skoro vsi Flamci obvladajo francoščino, Valonci so pa le redki, ki bi znali

Po zadnjem ostrem sovjetskem »diktatu« českim prvacom, ki so ga leti morali sprejeti na nedavnih težkih pogajanjih v Moskvi, se notranji položaj na Češkoslovaškem vedno bolj zatemnjuje. Okupacijske sile držav Varšavskega pakta s Sovjetsko zvezo na čelu namreč ne kažejo najmanjšega namena zapustiti Češkoslovaško vse dotlej, dokler ne bo položaj popolnoma »normaliziran«. Kaj vse pojmujejo Sovjeti in njih zavezniki za »normalizacijo«, pač ni težko uganiti. Ze sam sovjetski uradni tisk, od partijske *Pravde* do vladnih *Izvestij* namreč ves zadnji čas grozeče grmi proti Če-

flamsko. Valonci so kakor navadno vsi Latinci trdi za tuje jezike, pa obenem domišljavi, češ da se jezika »kmetov« ne bodo učili. Ta nadutost nehote vpliva na Flamce, da hočejo svojo »višjo« kulturo dokazati s tem, da le francosko občujejo med seboj. (Ali ni nekaj podobnega v naših domačih razmerah na Tržaškem in Goriškem, le da sta tu v igri italijanski in slovenski jezik?) Tako se v Belgiji dogaja, da je v mestih, ki spadajo v flamsko območje (kot Oostende, Jeebrugge, Gant) opaziti, da so privatni napisi dostikrat tudi ali samo francoski. V valonskem delu Belgije se kaj obratnega nikjer ne dogaja. Vendar se narodna zavest med Flamci vedno bolj zboljšuje. Vedo, da so v državi večina in da po pridnosti Valonce daleč presegajo. Zakaj naj bi se potem sramovali svojega jezika?

ŠTANDREŠKI KMETJE so se postavili za svoje pravice

V ponedeljek je buldožer podjetja Matiroli zaril svoje lopate v zemljo, da bi odprl nov odsek ceste med Sovodnjami in Štandrežem tam, kjer ta dela oster ovinek v smeri proti železnici. Pokrajinska uprava je namreč sklenila, da ta ovinek odpravi in spelje cesto po novi trasi. Toda pri tem se uprava ni prav nič zmenila za koristi domačih kmetov. Namesto da bi novo cesto začrtali ob poljski poti, ki že vodi preko njiv od Murve do Pilošča, so začrtali novo traso le nekaj metrov vstran od poljske poti. Poleg tega so za odvzem zemljišča dosegli razlastitev, češ da gre za delo javne koristi. Na ta način bi po zakonskih določilih plačali dobro orno zemljo po 300 lir kv. meter, po odbitkih bi pa kmetje dobili le kakih 150 za kv. meter.

Štandreški kmetje so vedeli za namero pokrajine in so že prej posredovali, da bi načrt za cesto spremenili ali vsaj plačali za odvzeto zemljo primerno odkupno cenno. Toda namesto odgovora je prišel buldožer, da meni nič tebi nič razrije njihovo zemljo. Tedaj je pa kmetom zavrela kri. Pridrli so s traktorji in kosilnicami ter zaustavili buldožer in zagnali krik in vik nad nezaslišanim postopanjem.

Protest je zbudil pozornost. Buldožer se je odpeljal domov, iz mesta pa so prišli zastopniki oblasti, da vidijo, kaj se dogaja. Razjarjeni kmetje so jim dopovedali, da je zemlja njihova in da ne morejo kar tako razlaščati in jemati ljudem kruh od ust.

Zvečer so imeli kmetje zborovanje, na katerem so sklenili, da pošljejo zastopstvo v Gorico, da se pogaja za njih pravice. Če zastopstvo ne bo uspelo, so pripravljene začeti nove proteste tako, da jih bo tudi cela Gorica slišala.

Ob tem novem protestu kmetov se člo-

Kremelj vedno bolj duši Češkoslovaško

škoslovaški, njenim voditeljem in zlasti tisku in radioteleviziji. Iz tiskovnih poročil je tudi jasno razvidno, da nimajo napadalne čete namena umakniti se s češkoslovaškega ozemlja, dokler ne bodo izpolnjene vse temeljne zahteve po preusmeritvi v notranji in zunanji politiki češkoslovaške republike. Uvedba stroge cenzure, kazenski ukrepi proti »protirevolucionarjem«, prenehanje vsakršnih napadov tiska na okupatorje, zahteva po nekaki legalizaciji vdora petih držav s strani same praške vlade — to so morda glavne postavke, mimo katerih sovjetski voditelji nočejo.

Da je temu tako, kažejo zadnji premiki sovjetskega vodstva in obiski na Češkoslovaškem. Tako je pred nedavnim dospel v Prago podminister za zunanje zadeve Vasilij Kuznecov na razgovore s praškimi voditelji. Izgleda pa, da ni prišel na navadne razgovore, ampak kot nekak »gauleiter«, ki ima vsa polnomočja svoje vlade za vrhovno nadzorstvo v kaki kolonialni deželi. Opazovalci so mnenja, da je Kuznecov prišel s ultimativnimi zahtevami do čeških voditeljev. Ti so se sami dolgo posvetovali v gradu Lany blizu Prage, da bi zavzeli svoje odgovorno stališče do sovjetskih zahtev. Izgleda, da Sovjeti namreč niso zadovoljni s »počasnostjo« izvajanja moskovskega »diktata« ter si želijo hitrega postopanja in večje odločnosti v zadržanju še preostalih iskric svobode. Okupacijske čete naj bi namreč sploh ne zapustile češkoslovaškega ozemlja in Dubček naj bi moral sprejeti nastanitev čet varšavskega pakta na meji z Zahodno Nemčijo. Vsekakor je jasno, da se želijo sovjetski napadalci trdno zasidrati na češkoslovaških tleh in z brezobzirno doslednostjo izvajati vse posledice svoje samovolje.

Značilno je tudi to, da se je Kuznecov podal v Bratislavo na razgovore s tajnikom slovaške partije Husakom. Slednji je, kot izgleda, kar dobro zapisan pri kremeljskih voditeljih, saj je baje med prvimi zahteval priznanje ilegalnosti 14. kongresu češke partije, ki se je na skrivaj vršil v Pragi. Govoril pa je tudi o »protirevolucionarjih« v zvezi z zahtevo po razpustitvi dveh neodvisnih političnih organizacij, »Kluba 231« in »KAN«. Pri vsem tem naj poudarimo še dejstvo, da bi Sovjeti verjetno radi izrabili slovaške avtonomistične težnje ter s tem razdvojili obe etnični skupnosti, ki sestavljata Češkoslovaško.

Prav zadnje dni je prispel v Moskvo predsednik češkoslovaške vlade Oldrich Černik, kjer se je sestel s sovjetskim ministrskim predsednikom Kosiginom. Pogovor se z obeh strani udeležujejo tudi razni ekonomski ministri, kar daje misliti, da gre predvsem za gospodarska pogajanja. Vsekakor pa so predmet moskovskih razgovorov tudi politična vprašanja, od umika okupacijskih čet do ostalih perečih problemov v zvezi z invazijo Češkoslovaške. Prav gotovo pa je tudi ta sestanek vladnih načelnikov le srečanje med neenakima partnerjema, od katerih ima eden za seboj tanke in grožnje z modernim morečim orožjem, drugi pa le moralno silo, ki je pa mnogo hujši nasprotnik ne smatra vredno upoštevati. Ali naj bo to kak dialog?!

Češkoslovaška javnost pa med-

tem z grenkobo požira vsak dan bolj polno kupo pelina, ki ji ga toči Kremelj. Pri vsem tem pa ostaja vseeno enotna in povezana v pasivnem boju proti rožljanju tiranske okupacijske armade. Zaveda se, da ne more v danem trenutku storiti drugega kot sprejeti vsiljene ukrepe svojih voditeljev v upanju, da se prepreči vsaj nadaljnje še hujše trpljenje.

Svetovno javno mnenje še vedno z ogorčenjem spremlja češkoslovaško tragedijo. Z nečastno izjemo nekaterih izvenevropskih držav in komunističnih partij so vsi bolj ali manj ostro obsodili sovjetski zločin nad malim kulturnim narodom. Tudi zahodni komunisti so formalno obžalovali sovjetski poseg, čeprav seveda po drugi strani zagotavljajo prijateljstvo Sovjetski zvezi in mednarodni komunistični solidaritost. Zlasti italijanski komunisti se morajo izvijati iz večjih težav, izvirajočih iz različnih pozicij v svoji stranki. Jasno pa je, da je vse zastoj smatrati češkoslovaško tragedijo samo kot trenutno napako sovjetske politike, kajti v resnici je le sad večnega komunističnega pohlepa po nadvladi v svetu.

DE GAULLE OBSODIL SOVJETE

Na svoji zadnji tiskovni konferenci je francoski predsednik De Gaulle izpovedal več zanimivih stvari, katere je svetovna javnost z radovednostjo pričakovala. Zlasti so časnikarje zanimala generallve izjave o sovjetski invaziji Češkoslovaške. Če so bili prej uradni predstavniki francoske vlade sicer do tega negativni, a ne preveč odločni, je sedaj predsednik francoske republike kar energično obsodil sovjetsko okupacijo Češkoslovaške in izjavil še, da je za Sovjete tkzv. socialistična solidaritost le izgovor za sovjetsko hegemonijo v svetu. Drugače pa je francoski predsednik sicer zvrnil krivdo tudi za zadnje dogodke na blokovski politiko in zlasti na sporazum v Jalti, pri katerem Francija ni sodelovala. S tem je uradna Francija nekoliko popravila mučni vtis, ki je nastal, potem ko je zunanji minister Debré imenoval poseg na Češkoslovaškem le za trenutni incident na poti pomirjenja...

BRITANSKI OBISK V BUKAREŠTI

Britanski zunanji minister Stewart je opravil svoj napovedani obisk v Romuniji, kamor bi moral po obiskih v Bolgariji in na Madžarskem. V slednji dve državi pa se ni podal, ker sta vladi v Budimpešti in Sofiji sodelovali pri napadu na Češkoslovaško. V sedanjem trenutku je Stewart obisk še posebno važen, ker je Romunija sama še vedno v strahu pred možno sovjetsko invazijo, kljub ponovnim zagotovilom kremeljskih voditeljev. Stewart se je sestel s svojim romunskim kolegom Manesucjem in obiskal tudi predsednika republike in partijskega tajnika Ceausescuja. Obe vladi sta soglasni v zahtevi po neodvisnosti vseh držav in po nevmešavanju v notranje zadeve drugih držav. Kot izgleda, si hoče Romunija na vsak način še bolj zagotoviti podporo zahodnih sil, kot si je že to zagotovila s strani Jugoslavije. Pa tudi Kitajska je že menda pripravljena nuditi vso pomoč Bukarešti v slučaju sovjetske invazije...!

Katoliška Cerkev na Norveškem

Pred 900 leti so Normani, ki so prispeli iz Norveške, prodrli v južno Italijo in premagali čete papeža Leona IX., papeža samega pa ujeli in kasneje izpustili po plačilu velike odkupnine. Kasneje so podpirali Cerkev, ki se je borila za zaščito svoje avtonomije. Zadnji papež angleškega porekla Hadrijan IV. je bil, predno je bil izvoljen za papeža, apostolski delegat na Norveškem. Danes je na Norveškem samo nekaj nad 1000 katoličanov in 60 duhovnikov. Predstavljajo seveda v deželi veliko manjšino. Ostali so protestanti.

PO VRNITVI IZ PALESTINE

VESELJE JERUZALEMSKEGA ROMARJA

NIČ NEPOTREBNE PANIKE

Iz raznih radijskih poročil slišimo tudi o raznih atentatih v Palestini. Tak bombni atentat je bil v Jeruzalemu tudi v sredo, 29. avgusta zvečer. Slovenski romarji smo se po večerji odpeljali v baziliko Dominus flevit v vrtu Getzemani, da smo tam imeli uro molitve od 20. do 21. ure. Med molitvijo se nekje v mestu sliši eksplozija v nočni tišini. Mi nadaljujemo našo molitev in jo v miru zaključimo. Ko se po 21. uri vozimo domov v hotel, opazimo, da so ulice precej prazne in bari zaprti. Vendar drugače nič posebnega. Naslednji dan pa z vemo iz časopisov, da so v novem delu Jeruzalema položili bombo ob neki policijski šoli in da je bilo šest oseb ranjenih. Vendar je zjutraj teklo življenje v mestu povsem normalno dalje. Torej nobene nepotrebne panike in alarmiranja. Vsega tega je več po časopisih in pri Združenih narodih kakor pa v Palestini sami.

Izraelci obvladajo položaj in so odločni, da se ne umaknejo vsaj iz krajev do Jordana. Zato pa je videti povsod, kako gradijo nove ceste, širijo stare, vse pa na svojo moč hitijo asfaltirati. Pri cestnih in gradbenih delih so zaposleni predvsem Arabci, ki imajo sedaj dober zaslužek, ki ga prej niso imeli. Podoba je torej, da Izraelci Arabcem ne zaupajo, Arabci Izraelcev pa ne ljubijo, vendar jih trpijo, ker jim dajejo zaslužek in prinašajo v deželo napredek, ki ga prej ni bilo. Če ne bodo tuje sile pihale v žerjavico in če bodo Izraelci imeli potrebno uvidenost do pravic Arabcev, bo gotovo prišel mir tudi v to nemirno deželo.

PO VRNITVI IZ PALESTINE
VESELJE JERUZALEMSKEGA
ROMARJA

Kaj doživlja romar ob obisku v Sveti deželi? Reči moram, da veselje in žalost. Veselje krščanskega romarja je v tem, da more hoditi po stopinjah Jezusa Kristusa. Evangeljski dogodki dobivajo tukaj nov okvir in s tem tudi novo, globlje in bolj stvarno umevanje. To velja za nas duhovnike pa tudi za vernike. V bogoslovju in tudi drugače smo se veliko bavili s svetim piscem in njegova razlaga. Toda ko smo prišli v Palestino, smo spoznali, kako je bil zgodovinski in zemljepisni okvir naših svetopisemskih predstav napačen in daleč od resničnosti. Kajti nobena razlaga ne more dati tega, kar dá človeku obisk svetih krajev. Kako drugače smo si npr. predstavljali Nazaret in Marijino življenje v Nazaretu. Res je, da današnji Nazaret ni tisti iz časov Marije Device, vendar zemljepisni položaj je ostal isti, pokrajina je še vedno taka kot je bila, arabske žene in dekleta se še vedno nosijo, kot se je nosila Marija, njih dnevno delo je tisto, ki ga je opravljala Mati božja.

Kako lažje je jeruzalemskemu romarju predstavljati si tudi Jezusova potovanja

po Galileji, potem ko je videl ne samo Nazaret, temveč tudi goro Tabor, Kano Galilejsko, Naim, Genzareško jezero in kraje ob njem, ki so nam znani iz evangeljskih pripovedi. Koliko bolje razume Jezusove prilike, potem ko je videl življenje palestinskih kmetov in pastirjev, ki še vedno hodijo za svojimi čredami po samarijskih hribih in judejskih pustinjah. Koliko lepše doume romar Jezusov govor na gori, ko stoji na Gori blagrov in gleda dol na Galilejsko jezero in na pokrajino ob njem.

Posebno pa velja to za Jeruzalem. Sedanjí Jeruzalem pač ni več tisti iz Jezusovih časov, saj je bil od takrat do danes večkrat porušen in znova pozidan. Vendar je tempeljska ploščad ostala kot je bila, Oljska gora je še vedno tam, Getzemani, potok Cedron sta kot nekaj, gora Sion, studenec Siloe pod njo, pa Betanija in Ain Karem, pa Betlehem, vse to zaživi romarju pred očmi v novi perspektivi. Zlasti pa Via dolorosa in Kalvarija. Ko hodiš po tej poti, te neprestano spremlja misel: Tukaj je hodil naš Gospod, tukaj je srečal svojo mater, po tej poti je nesel križ. V baziliki božjega groba se zamisliš: Na to skalo so zasadili križ, ki je na njem visel božji Sin. Tukaj je hudobija slavila svojo zmago, a prav tukaj je tudi zmagala božja ljubezen. Tu so se izpolnile napovedi o smrti Sinu božjega. Vse, kar si slišal o Jezusovem trpljenju in si stavil v neki nedoločeni prostor, dobi tu svoj trden, otipljiv, zemski okvir.

In končno božji grob! Začetek velike noči je tukaj, iz te votline je tretji dan vstal poveljani Kristus. Tukaj, tako blizu kraja trpljenja in smrti, je kraj vstajenja in poveljanja Kristusovega. Tukaj je tudi začetek našega veselja, našega upanja v vstajenje.

Kristjan, ki sam vse to doživi, razume tudi, zakaj so od davnih časov romali semkaj v Palestino kristjani iz vseh dežel, razume navdušenje križarjev, ki so šli, da osvobodijo božji grob, razume njih veselje, njih žrtve, čeprav morda ne odobrava njih ravnanja.

Kako so zaradi tega z drugačnim prizvokom donele naše slovenske pesmi na svetih krajih: Marijine v Nazaretu, božične v Betlehemu, »Večerja zadnja« v dvorani zadnje večerje, postne in veliko-nočne v cerkvi božjega groba. Nič čudnega, če so bila grla vrlih tržaških pevke neutrudna do zadnjega dne in so utihnile šele v zrakoplovu ob povratku domov. Veselje jeruzalemskega romarja se da samo doživeti, ne pa opisati.

(Se nadaljuje)

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

(r+r)

NOVICE IZ SLOVENIJE

Asfaltirana cesta Črni vrh-Godovič

Te dni so izročili prometu odsek ceste Črni vrh-Godovič, ki jo je asfaltiralo cestno podjetje Gorica. Ceste niso samo asfaltirali, temveč so jo tudi nekoliko razširili zlasti na ovinkih. Tako je sedaj med Novo Gorico in Ljubljano nova asfaltirana cestna zveza preko Črnega vrha in Godoviča. Po novi cesti se skrajša razdalja med Gorico in Ljubljano v primeri s cesto preko Postojne za 17 km, poleg tega je nova cesta bolj prosta, ker na njej ni in ne bo nikoli toliko tovornega prometa kot na postojnski. Nova cestna zveza bo zato prav prišla za vse, ki potujejo v Ljubljano skozi Vipavsko dolino. Služila bo pa tudi turističnemu prometu, saj so v Črnem vrhu poleti hladne počitnice, pozimi pa lepa smučišča.

Uradna otvoritev nove žičnice na Sveto goro

Dne 6. septembra popoldne so ob navzočnosti krajevnih oblasti slovensko otvorili na novo zgrajeno žičnico na Sveto goro. Simbolični trak je prerezal podpredsednik občine Joško Humar. Otvoritev so se udeležili tudi predstavniki podjetja Ribi iz Gorice, ki je zgradilo prvo žičnico, katero so med zadnjo vojno partizani pogrnali v zrak, predstavniki tovarne Ceretti-Tanfani ter tovarne Redaeli iz Milana, ki sta sodelovali pri gradnji sedanje žičnice. Žičnica je dolga 1810 m in prepelje 420 oseb na uro. Nosilna vrva je debelina 48 mm

prenese pretežno silo 230.000 kg ter je težka 21.000 kg. Žičnica ima dve nosilni vrvi. Premier vlečne vrvi znaša 23 mm, pretežna sila pa 42.000 kg. Žičnica ima še protivrv, ki je nekoliko šibkejša od vlečne.

Od 15. avgusta dalje, ko je žičnica stekla, pa do uradne otvoritve, so s prevozi in bifejem na spodnji postaji inkasirali okoli 20 milijonov dinarjev.

Zelo velik dotok romarjev so zabeležili v nedeljo, 8. septembra. Vse do večera je bila žičnica tako oblegana, da so romarji čakali eno uro in več, da so se odpeljali v dolino. Nič manjši dotok ne pričakujejo za nedeljo 15. septembra, ko bodo v Novi Gorici proslave 25-letnice vstaje in bodo gotovo ljudje porabili priliko, da se povzpejo še na Sveto goro.

Mesta v Sloveniji

Po stanju 30. junija 1967 ima Slovenija 51 mest. Več kot deset tisoč prebivalcev imajo naslednja (v oklepaju leta 1961):

Ljubljana 199.700 (165.200); po največjih podatkih je imela Ljubljana aprila meseca letos že 203.000 prebivalcev. Maribor 111.900 (97.500); Celje 33.600 (28.000); Kranj 25.800 (21.500); Jesenice 16.700 (15.700); Trbovlje 16.600 (16.000); Koper 14.700 (10.500); Nova Gorica 11.600 (8.400); Novo mesto 11.200 (8.600); Velenje 10.000 (6.000).

Občin ima Slovenija šestdeset. Največja je mariborska s 168.500 prebivalci, najmanjša pa Metlika v Beli Krajini s 7.100. Novogoriška občina ima 49.500 prebivalcev, koprška pa 33.600.

Pismo nove slovenske misijonarke

Na misijone sem začela misliti, ko sem hodila še v nižjo gimnazijo. Vedno sem veliko brala. Iz knjig sem spoznavala svet, življenje doma in v drugih deželah. Zelela sem si, da bi kdaj tudi sama mogla videti vsaj nekaj od tega.

Nekaj let pozneje sem bila na misijonu v Mariboru. Ko je pater misijonar razlagal potrebe Cerkve v svetu, je omenil med drugim tudi misijone, kjer da je »žetev velika, delavcev pa malo«. Takrat se mi

je spet vzbudila želja, postati misijonarka. Zadnji večer misijona sem precej dolgo molila v stranski kapelici ob vnožju velikega misijonskega križa in prosila Gospoda žetve, naj me sprejme med svoje delavce na svojih poljih. Od tistega večera nisem nikoli več podvomila v svoj misijonski poklic.

Moja pot v misijone je bila dolga. Vedela sem, da si moram dobiti neko boljšo usposobljenost, ker mi poklic uslužbenke

ne bi zadostoval. Da bi se za svoj bodoči poklic kar se da dobro pripravila, sem l. 1961 odšla v Italijo, kjer sem v treh letih diplomirala na učiteljsku v Rimu. Studij v tujem jeziku je bil zame precej naporen. Kljub vsem težavam sem hotela doseči, za kar sem se odločila in zaradi česar sem pustila dom in domovino. Bilo je hudo, a z dobro voljo se da vse premagati. Vedela sem, za kaj se trudim. Danes, ko sem dosegla cilj, sem srečna. Ni mi žal truda, ki je bil potreben vseh dolgih let.

Da, sedem let sem čakala, da se mi je uresničila moja želja — oditi v misijone. Ko sem bila v Italiji, so dobili naši slovenski jezuiti svoje misijonsko področje v Zambiji v Vzhodni Afriki. S p. Kokaljcem, ki je bil duhovnik v moji domači župniji, sem se posvetovala. Povabil me je v Zambijo, kjer naj bi se laični misijonarji in misijonarke priključili redovniškimi misijonskim bratom.

V Zambiji je uradni jezik angleščina. Zato sem morala še na študij angleščine v Anglijo, kjer sem ostala 13 mesecev. Ker se je urejanje mojih dokumentov za odhod v Zambijo zavleklo, sem si medtem ogledala še Francijo, Nemčijo, Češko in Slovaško, v Avstriji pa sem ostala kar štiri mesece. Vprašali me boste, kdo mi je pomagal, da sem vse to zmogla. Verni Slovenci v domovini, moji prijatelji v Angliji, prenočišče in hrano pa sem dobila vedno povsod zastonj. V Angliji sem bila tudi v službi; pomagali pa so mi tudi naši slovenski misijonarji. Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila vsem, ki so mi kakorkoli pomagali, da sem dosegla svoj cilj, posebno še mojim velikim dobrotnicam v Rimu — tamkajšnjim slovenskim šolskim sestram.

V Avstriji sem se priključila mladinski katoliški ustanovi, ki pomaga laikom, ki se posvete delu v katoliških misijonih. Plačujejo mi socialno zavarovanje, potne stroške, dopust v domovini (čez 3 leta), pa tudi na druge načine podpirajo svoje varovance in varovanke, ki jih je nad sto v raznih misijonskih deželah.

Dne 14. junija sem odletela z letalom iz Rima v Lusako, kjer sem se pridružila kot laična misijonarka slovenskim misijonarjem v Lusaki v veliki župniji Matero. Stanujem pri indijski družini, ki me vsprejela na brezplačno oskrbo, dokler ne dobim stanovanja. Oče te družine je profesor na tukajšnji deški katoliški gimnaziji.

Prvo delo, ki sem se ga lotila, je učenje činjanščine, zraven pa poučujem po več ur verouk (v angleščini) v dveh šolah in vodim župnijski Dekliški klub.

V pismih me znanci sprašujejo, kako se počutim. O, ko bi se vsi tako dobro počutili, pa bi bilo prijetno na svetu. Ko sem se prigrasila za misijon, sem v prošnji zapisala, da se prigrisam »za prvih sto let«. Premišljuje, da bi teh sto let podaljšala na 200 let. Veseli me delo med prostostim in prijaznim zambijskim ljudstvom, posebno pa delo z mladino.

Moram vam naznaniti veselo vest, da smo prvo nedeljo v avgustu imeli že prvo sv. mašo v naši novi cerkvi, ki so jo začeli postavljati naši slovenski misijonarji konec aprila. Cerkev se imenuje »Kizito Church«. Sv. Kizito je eden izmed ugandskih mučencov. Cerkev ima le gole stene, nima ne vrat ne oken, nima klopi in za oltar si duhovnik postavi preprosto mizo. Vsi pa smo se v njej kljub temu pravo prijetno počutili. Ze ob tej maši so jo verniki napolnili; bilo jih je čez 700. Kaj bo šele čez par let! Ljudje so se začeli zbirati že 20 minut pred sv. mašo; s p. Kokaljem so molili rožni venec v dveh afriških jezikih, medtem ko je duhovnik domačin spovedoval v bodoči zakristiji. Ta duhovnik je zdaj kaplan v Matero, medtem ko je p. Rudež večinoma na deželi, kjer organizira nov misijon na področju velike župnije Matero (75 km pročel).

Pri maši so otroci in odrasli posedli po golih tleh. Vem, da so bili veseli, saj vedo, da bo postala kaj kmalu nova cerkev njihov ponos in središče vsega njihovega verskega življenja. Prepričana sem, da pri maši niso pozabili moliti tudi za one, ki jim pomagajo graditi cerkev, to so slovenski misijonarji in njihovi misijonski dobrotniki in dobrotnice v Sloveniji, Ameriki, Kanadi, Italiji, Avstriji (zlasti slovenska Koroška) itd. Kar verjeti ne morem, kako so misijonarji mogli zbrati toliko sredstev — 12.000 USA dolarjev — ki so jih doslej že vložili v novo cerkev. Čaka pa jih še veliko dela. Z velikim upanjem v Boga in v dobre ljudi nadaljujejo s svojim delom.

Tople pozdrave vsem misijonskim prijateljem! — Rozina Herzog, Matero Catholic Church, P. B. 2527, LUSAKA, Zambija.

Zamorska dekleta pred svojo šolo v misijonu Matero (Lusaka, Zambija), ki ga vodijo slovenski jezuiti in se jim je nedavno priključila kot laična misijonarka tudi Zinka Herzog iz Maribora

Modra armada

Modra armada ima namen z molitvijo in vdanim prenašanjem vsakdanjih križev, in če teh ni, s prostovoljnimi žrtvicami pospešiti izpreobrnjenje Rusije. Ustanovil jo je ameriški duhovnik oče Colgan že leta 1947. Takrat je zbolel na nevarni

srčni bolezni in pet zdravnikov je ugovarilo neozdravljivost. Tedaj se je v zaupni molitvi zatekel k Materi božji ter obljubil, če ozdravi, da bo ostali del življenja na poseben način nje daroval. Uslišala ga je, in ko se je vrnil na svoje dušnopastirsko delovanje, je začel buditi v župljanih zanimanje za fatimsko naročilo. Marija je leta 1917 rekla v Fatimi: Ako bodo izpolnjene moje želje, se bo Rusija izpreobrnila in bo mir. In kaj je želela? Ni zahtevala milijonov dolarjev za atomsko orožje. Zelela je le dnevni rožni venec, posvetitev njenemu brezmadežnemu Srcu in žrtvice za izpreobrnjenje grešnikov. Župljani so uvideli, da se s plača in so se brez odlašanja obvezali, da hočejo izpolniti naročilo Matere božje. Župnik je bil presenečen nad nepričakovanim uspehom in še izdaleč se mu ni sanjalo, da bo iz tega združenja nastalo svetovno gibanje. Brez njegovega sodelovanja se je razširilo še na druge župnije in škofije. Tedaj je spoznal, da Marija noče omejiti njegovega dela samo na njegovo župnijo. Pridobil si je sodelavce. Amerikanci jih imenujejo »Crusaders«, to je »Križarji«. Ti so prevzeli skrb za širjenje; radio in televizija sta tudi pomagala. Stevilo je hitro naraščalo. Ze po sedemletnem delovanju je prekoračilo 10 milijonov in zajelo še druge dežele in kontinente. Sedaj se sploh več ne vpišuje v Modro armado. Vsak član sam v duhu pristopi, moli in žrtvuje. Ko bodo sadovi Modre armade uravnovešeni z dolgovi greha, bo Rusija izpreobrnjena in zavladal bo mir.

V Fatimi ima Modra armada obsežno romarsko poslopje z vsem komfortom in naši romarji so lansko leto preživeli v njem svoje najlepše dni.

Življenjski problem za Cerkev

Problem poklicev, tako je dejal prefekt kongregacije za semenišča msgr. Garrone, je za katoliško Cerkev življenjski problem. S tem problemom se mora Cerkev resno baviti, ker trenutni splošni položaj dokazuje, da je prišlo do nazadovanja poklicev. Ta problem pa je treba reševati vedno in z upanjem, kajti Gospod bdi nad nami in nam ne bo odklonil pomoči božje Previdnosti. Prelat je zlasti poudaril sedanji izredni razvoj poklicev v Mehiki in v Jugoslaviji in stalno rast duhovniških poklicev na Poljskem.

Msr. Garrone je navedel nekaj razlogov za zmanjšanje poklicev. Iskati jih je treba v sedanjem pojmovanju vznemirjenega sveta, v manj naklonjenem družinskem okolju, v novi mladinski psiholozi, ki stremi za tem, da bi čim bolj odlagala ure odločitve in v šolskih reformah, ki napravljajo zmešnjavo v tradicionalni strukturi semenišč in malih bogoslovij; so pa še drugi razlogi, ki so odvisni od krajevnskega političnega ali socialno težkega položaja.

L. V.

Na rob študijskih dnevov v Dragi

Bil sem na sejmu v Dragi. Bil sem tam tretjič. In mnogo drugih tudi. Vidim, da smo dali ta datum v naše »spratike«, in to doma, v zamejstvu in v tujini. To je danes — ko je v tretje rado šlo — dejstvo.

In ker mi Slovenci ne vemo danes, kam z našimi starimi navadami, ko krožimo po planetu v tem atomskem času kot atomi, bi prikladal v spomin ob tej priliki idejo in vlogo sejma, ki so jo poznali že naši daljni predniki — kmetje.

Bistvo (ideja) sejma je menjava in izmenjava: konja za kravo, ali tele za vola, kakorkoli je pač šlo. Denar je to izmenjava napravil lažjo, pojavile so se razne oblike prekupčevanja — nastala je trgovina. Pa vendar sejem ostane sejem, četudi se odvija v prefinjenih oblikah npr. evropskega trga.

In zakaj je šel kmet na sejem? Da bi zamenjal? Seveda, če je imel kaj zamenjati, če je moral in če je mogel zamenjati. In ko se je pojavil denar, je šel na sejem, da bi prodal ali kupil. Vemo, da ni šel na sejem samo tedaj. Gnal je telico na sejem, četudi je ni mislil prodati — gnal jo je oceniti. Sejem je dobil vlogo pregleda in ocenjevanja. Tako se je kmet znašel v svojem času in tako se znajde danes in z njim mi vsi.

In če je postala Draga sejem idej — kdo ne bi hotel biti pri tej izmenjavi, kdo ne bi hotel imeti pregleda, kdo ne bi hotel videti, če ima opraviti z lipincem ali samo z mulo? To je eno.

Mi moramo to vedeti, kakor so to vedeli naši kmetje. Danes se prav tako ne vidi do Pariza, Rima, Varšave in Berlina — tudi do Ljubljane ne, kakor se v starih časih ni videlo iz soseske v sosesko. Torej sejem idej v Dragi ima trdno podlago in je nujen za nas Slovence tudi danes, če hočemo videti iz vasi v vas, čez hribe v dolino in iz dežele v deželo. Prav ideja združene Evrope je v Dragi jasno pokazala, da bomo morali kaj več vedeti o tem, kaj prodajamo mi in kaj drugi in kakšno ceno ima eno in drugo.

In nihče naj mi ne zameri, če sem o sejemu idej razmišljal po zdravi kmetijski pameti. Nikogar nisem hotel užaliti. Mene tudi nihče ne užali, če mi reče, da smo narod kmetov. Poznam narod, o katerem govori tudi sredi Ljubljane — resno ali neresno, — da je narod pastirjev. Tudi teh ni sram, tudi užaljeni niso, če jih na njihovo poreklo spomniš. Zakaj? Znašli so se tudi v današnjem času. Torej glave kvišku — zdaj je vrsta na nas.

Vpisovanje v šole

September je pri nas čas vpisovanja v šole, ki se bodo začele dne 1. oktobra. Poleg tega vpisujejo tudi v otroške vrtnice. Za naše starše, posebno po mestih in narodnostno mešanih vaseh je ta mesec tudi mesec odločanja, kam bodo otroka vpisali in kaj bo otrok postal. Ne gre tu za odločanje, v kakšno vrsto šole bo otrok šel, temveč za to, ali bo šel na slovensko ali na italijansko šolo. Preprost človek težko razume, kako da morejo v tem oziru nastati težave in dvomi. Za človeka, ki misli z naravno pametjo, je samo po sebi umevno, da otrok iz slovenskih družin spada v slovensko šolo pa naj gre za otroški vrtnec ali za osnovne in srednje šole. Toda vsi naši ljudje nimajo take naravne pameti. Skušajo jo nadomestiti z raznimi računmi in proračuni, kje bo več dobička in koristi ali na slovenski ali na italijanski šoli. Za nič drugega jim ne gre. In kakor pokaže njihova računica, tako se odločijo. In odločijo se skoro vedno za

italijansko šolo, kakor da bi se tam modrost vlivala v glave otrok skozi lijak in da bi absolventi italijanskih šol imeli do smrti zagotovljene ministrske in direktorske stolčke. Toda prav taki starši se potem uštejejo, kot otrok z znanjem samo italijanskega jezika v naši deželi veliko težje dobi zaposlitev kot pa tisti, ki zna oba deželna jezika in dobi osnovno znanje še tretjega, nemščine ali angleščine, ki se je učil v šoli.

Se bolj se taki starši uštejejo zaradi moralne škode, ki jo povzročijo v otroku. Slovenski otrok se na italijanski šoli ali čuti vrtnjenca, če ima narodno zavest, ali pa zasovraži svoj narod, če postane odpadnik. Največkrat se zgodi to slednje. Tako bo mati nekoga dne slišala otroka, da je »brutta s'ciava«. Dobil bo, kar si je zaslužila.

Premislite zato, starši, v katero šolo boste otroke vpisali.

Marijo smo častili

Na Opčinah se je preteklo nedeljo vršil že 20. Marijanski shod. Lepo vreme je privabilo številne romarje od blizu in daleč. Množica se je uvrstila v procesijo ter z molitvijo in petjem častila Marijo. Vodil jo je tržaški g. nadškof. Na Brdini smo se vsi, kot ena družina, zbrali okrog oltarja ter darovali Bogu hvalno daritev. Maševal je g. škofov vikar. Proseška godba in msgr. Živic pa sta skrbeli, da je pesem Bogu in Mariji v čast zadonela iz zbrane množice. Med mašo je govoril jezuitski pater Böhm, katerega smo vsi z zanimanjem poslušali, ko je označil problematiko današnjega človeka, ki je pozabil na Boga. Pokazal je, da je Marija tista zvezda, ki nikoli ne zaide in kaže človeku pravo pot. Med duhovniki smo videli tudi letošnjega zlatomašnika msgr. Salvadorija ter bivšega openskega župnika msgr. Silvanija. Ob pesmi Povsod Boga smo se vrnili v župno cerkev, kjer smo se molili in peli Mariji v pozdrav.

Udeležencem

Počastitev bazoviških junakov

Na 38. obletnico usmrtnitve bazoviških junakov Miloša, Valenčiča, Bidovca in Marušiča so predstavniki Slovenske skupnosti položili venec na njihov spomenik na bazoviškem strelišču. Ob številni prisotnosti predstavnikov Slovenske skupnosti in drugih organizacij je spregovoril občinski svetovalec dr. Rafko Dolhar. Se prej pa je bila v bazoviški župni cerkvi maša za dušnica, ki jo je daroval msgr. Živec.

Opozorilo staršem na Tržaškem

Mesec avgust je zadnji mesec šolskih počitnic. Za otroke je bilo dovolj prostosti in zabave, a tudi počitka. Meseca septembra se bodo morali ponovno posvetiti učenju, kar pomeni pripravo na bodoči poklic in samostojno življenje. Za šolanje in za vse zadevne potrebščine žrtvujejo starši radi potrebne stroške, saj je glavno vprašanje, kako si bo bodoči samostojnej služil vsakdanji kruh.

Kaj in koliko pridobi otrok v šoli, to je odvisno predvsem od otrokove nadarjenosti in marljivosti. Če poseduje otrok ti dve lastnosti, v šoli sledi pouku pristoje in se doma pridno uči. Ako pa otrok teh lastnosti nima, ga morajo starši vzpodbujati. Toda zaradi očetove zaposlitve izven doma in materine pri domačem delu in morda celo izven doma je otrok prepuščen samemu sebi in se raje igra kot uči ali pa čita pravljice in gleda slike v revijah. To se pa lahko prepreči, če se otrok nahaja pod nadzorstvom.

Naj biva družina v Trstu ali izven Trsta, otrok, ki obiskuje nižje razrede, srednje šole ali univerzo, bo deležen vse oskrbe v zavodu šolskih sester, ki se nahaja v Trstu, Via delle Doce 34.

Podpisana, ki to trdim, bivam v tem domu in sem deležna vse oskrbe. Prepričana sem, da so jo deležne tudi vse učence, ki bivajo v tem domu. Prav to prepričanje me vzpodbuja, da priporočam staršem ta zavod.

Gizela Majeva

Zahvala

g. nadškofu, p. Böhm, vsem sobratom, cerkovniku, g. Bernardu Sosiču, pomočnikom in pomočniku, pevskemu zboru in dirigentu g. Maliču, mladini, župljanom, organizacijam in vsem udeležencem, da so z veseljem sodelovali pri letošnjem Marijanskem shodu.

Openska dušebrižnika
Voncina in Zerjal

Novi kvestor

Tržaški kvestor dr. Guida je premeščen na novo službeno mesto v Turin. V naše mesto pa pride za kvestorja dr. D'Anchise, ki je doslej služboval v Bocnu.

Novi prometni predpisi

Od začetka tega meseca veljajo v terezijanskem delu mesta novi prometni predpisi. Občinska uprava je odpravila stalna parkirna mesta in je sedaj dovoljeno izmenično časovno parkiranje samo na eni strani ulic. Novi ukrepi omogočajo hitrejšo odvijanje prometa in tudi pešci lažje prekorajajo cesto. Da bodo novi ukrepi obveljali skrbijo mestni redarji, ki vestno izvršujejo svoje dolžnosti. Razen tega bodo s temi novimi ukrepi pometači lahko opravljali svoje delo, česar skorajda niso mogli. Seveda pa novi ukrepi niso pogodu

avtomobilistom, ki stanujejo v tem delu mesta in morajo parkirati svoja vozila daleč od doma.

Smrt Alfreda Sbisaja

Pred kratkim je umrl v 68. letu starosti upravni tajnik tržaškega stalnega gledališča Alfredo Sbisaj. Pokojnik je pol stoletja delal pri gledališču in je med drugim dal pobudo za operetne festivale na tržaškem gradu.

Slikarske razstave

Od 2. do 13. t. m. razstavlja v občinski galeriji Avgust Černigoj. Razstava obsega kakih 30 del, ki jih je ustvaril naš priznani slikar v novejšem času. Od 3. do 12. t. m. pa razstavlja v galeriji Torbandena Klavdij Palčič. Pietro Di Lucia pa je razstavljal od 10. t. m. v galeriji Rossoni.

Sindikalni predstavniki v Rimu

Pretekli teden je sprejel v Rimu podtajnik predsedstva vlade Galli tržaške sindikalne predstavnike, ki so mu prikazali položaj tržaškega gospodarstva. Na sestanku je bilo izraženo mnenje, da so za tržaško gospodarstvo potrebni izredni in načrtni državni posegi.

Znanstveno zasedanje

Od 15. do 22. t. m. bo na tržaški univerzi znanstveno zasedanje o elektroni in elektrotehnikah. Po obnem zboru Italijanskega združenja za elektroniko in elektrotehniko bodo znanstveniki obravnavali problem distribucije električne energije in celinske komunikacije na srednjo in kratko razdaljo.

RAZNO

Letalske podgane

Beograjsko letališče je eno najmodernejših v Evropi in verjetno najmodernejših v Jugoslaviji. Letališčna stavba je ponos graditeljev. V stavbi je tudi ugledna in ne predraga restavracija ter bufet, ki je sicer bolj tako, malce zanemarjen in slabo založen, poleg tega pa je sedaj v poletnih mesecih pred bufetom še vrtna restavracija, kjer ob večerih poseda veliko potnikov, saj je vedno treba čakati na odhod ali prihod kakega letala. Zaradi zamud letalske družbe JAT ima restavracija na letališču veliko več prometa, kakor bi ga imela sicer. Jezni ljudje radi pijejo, to je ugotovitev vseh psihologov.

Potnike zabava še nekaj: na letališču ne manjka podgan. Pridno tekajo sem ter tja po zelenicah in med mizami ter nogami gostov. Opaziti je, da so kar dobro rejene in jim kaka povprečna mačka sploh ne bi bila kos. Ko smo natakarka vprašali, kako je s temi podganami, je dejal: »Pustite jih, tu imajo svoj športni center!« Ker je bil poleg ravno še dežurni miličnik, smo pobarali še njega, napol v šali, zakaj se z oboroženo silo ne loti podgan. Pa je odvrnil: »Ne pustijo me, da bi streljal!« Vsekakor uprava letališča meni, da je podganja zaloga letališču v okras ali pa, da je nekako le treba zabavati čakajoče potnike.

(Ljubljansko Delo, 26. avgusta 1968).

Bach ob Lago Maggiore

Stresa, avgust

Ko slišimo o festivalih ob raznih »rivietah«, nam navadno takoj pade misel na popevke ali lahko glasbo nasploh. Tako že sam festival v San Remu, ki je postal nekak prototip mondane glasbene prireditve. Podobno je tudi marsejske drugod. Zato se nam morda čudno zdi, da se v dobi poplave lahkih melodij lahko nudi ob kakih luksuzni obali — morski ali jezerski — tudi festival resne glasbe. Ne samo, celo sam J.S.Bach! In njegova maša. . . To je primer krasne in slikovite obale ob Lago Maggiore, v mestu Stresi, kjer se je pred par tedni začel mednarodni festival, znan pod imenom »Settimane Musicali« in ki še vedno nudi odlične koncerte vokalno-instrumentalne, simfonične, komorne in solistične glasbe.

V nedeljo 25. avgusta se je v svečani in prav bleščeci atmosferi vršila otvoritev sedme izdaje te zanimive glasbene prireditve. Za to priliko so organizatorji izbrali veliko Bachovo »Mašo v h-molu«, ki so jo izvajali orkester Deutsche Solistenvereinigung ter zbor »Sv. Cecilija« iz Frankfurta in »Bach« iz Freiburga. Dirigiral je Theodor Egel, ki je že obe zadnji dve leti otvoril omenjeni festival in sicer leta 1966 z Beethovno »Missa Solemnis« in lani z Brahmovim »Nemškim rekviemom«. Ob letošnji otvoritvi je bila slavnostna dvorana Kongresne palače v Stresi nabito polna izbranega občinstva iz raznih delov Italije, Švice in drugih dežel.

Težko bi bilo izbrati lepše delo za uvod v tako posrečen glasbeni festival. Ze če pogledamo celoten spored, lahko rečemo, da je prav to delo morda krona vsem drugim sicer zanimivim koncertom. Johann Sebastian Bach je v dolgi dobi svojega ustvarjanja zapustil glasbeni zakladnici ogromno del iz vseh področij, tako vokalne kot instrumentalne glasbe. Med največja dela nemškega mojstra pa spadajo gotovo velika zborovsko-simfonična dela, kot so pasijoni, kantate, oratoriji. Kdo ne pozna n.p.r. njegovega »Pasijona po sv. Mateju« ali čudovitega »Magnificat«? Seveda se tu že loči njegov protestantski tip glasbenega dela od katoliškega. In njegova velika Maša v h-molu spada prav v to drugo zvrst.

Pravzaprav moramo pripomniti, da ta Bachova maša ni plod enotnega ustvarjalnega procesa. Skladatelj je namreč

najprej zložil Kyrie in Gloria, ki sta bila edina dva namenjena praktični izvedbi v cerkvah v Leipzigu. To je Bach skomponiral leta 1733 za saški dvor, medtem ko je za ostale dele maše uporabil tudi nekatere motive svojih prejšnjih skladb. Na vsak način je potem vse posamezne dele spravil v organsko celoto njegov sin, tudi skladatelj Philip Emanuel Bach pod nazivom »Velika katoliška maša«. Delo samo pa je vseeno odraz višje in enotne zasnove, ki je bila lastna velikemu geniju. Stilno se sicer v tej maši prepletajo razni za Bacha novi vložki, ki niso več izraz »protestantske« miselnosti (kot recimo izključitev koral in recitativa), obsega pa duete in arije, velik del pa je posvečen zborovski zasedbi. Slednja ima mnogokrat obliko »fugata«, za Bacha tako značilno, po drugi strani pa imamo v njej tudi harmonične oblike po načinu Palestrinovega »rimskega« kontrapunkta, kjer Bach ne izključuje niti gregorijanskih motivov.

Skoraj ne moremo, da si ne bi vsaj na kratko ogledali posameznih delov te velike in masivne simfonije religiozne glasbe! »Kyrie« otvori slovesen klic zbora, nakar se po krajšem orkestralnem preludiju razvije mogočna zborovska fuga »Kyrie eleison«. Sledi ji mehak duet »Christe eleison« za dva soprana, medtem ko se nadaljuje prejšnji klic »Kyrie« v novi fugi zbora. »Gloria« je gotovo eden izmed najlepših delov celotne maše. Uvede jo blesteč zvok trobent in bobnov, medtem ko se takoj nato izlije lepa zborovska himna. Razni deli Glorie so polni solističnih arij in duetov, kjer pridejo do izraza tudi posamezni instrumenti, dokler se zopet ne preljuje v zmagoslaven zbor »Cum sancto spiritu«. Naj mimgrede omenim, da trajata samo Kyrie in Gloria skoraj eno uro in pol). Tudi »Credo« je zelo monumentalno zgrajen, polifonska zgradba se tu prepleta z akordno melodijo, silno poudarjeni žalobni kromatični deli (Crucifixus, Et sepultus) se umikajo prazničnim odam (»Et resurrexit«)! Vidi se, da je Bach v teh delih zaživel in globoko podoživljal svoje krščanstvo, ki se ne more več označiti samo kot katoliško ali protestantsko, čeprav je bil sam luteranec. Velika mogočnost zbora in orkestra se kaže v »Sanctus«, kjer pride do izraza bogato šestglasje, nato pa polno se vijoči »Hosanna«, ki ga sre-

čamo še po mehkem solističnem »Benedictus«. Zadnji del velike maše, »Agnus Dei«, se začne z altovskim klicem, nakar preide v masovni zborovski »Dona nobis pacem«, ki je zelo barvit epilog celi Bachovi mojstrovini.

Razumljivo je, da se hoče za izvedbo tako zahtevnega in veličastnega dela tudi primerna vokalna ter instrumentalna zasedba. Orkester »Deutsche Solistenvereinigung« je sestavljen iz najboljših izvajalcev velikih simfoničnih orkestrorv Zahodne Nemčije. Skupno z njim sta nastopila dva pevski zbora, »Bach« iz Freiburga in »Sv. Cecilija« iz Frankfurta. Zlasti slednji ima za seboj že slavno preteklost, saj je bil ustanovljen leta 1818 in se posebej uveljavlja z oratorijsko glasbo. Med svoje slavne dirigente iz preteklosti šteje tudi Mendelssohna. Skupno z zborom »Bach« je že nastopil na raznih večjih turnejah. Dirigent vseh teh ansamblov je Theodor Egel, ki je na koncertu v Stresi dokazal svoj zaslužen sloves. Zelo disciplinirano je vodil orkester in oba zbora ter jima vžil veliko interpretacijsko silo, ki jo zahteva Bachova Maša. Kot solisti so zelo uspešno nastopili Agnes Giebel, Marga Höffgen, Werner Hollweg in Siegmund Nimsgern, kateri so že vsi koncertirali na vseh večjih evropskih odrih, pod znanimi dirigenti.

V nadaljevanju tega festivala nastopijo še simfonična orkestra iz Berlina in Pariza, organistka Marie-Claire Alain, pianista Benedetto Michelangeli in Nikita Magaloff, violinist Nathan Milstein ter pariški komorni orkester »Jean-François Paillarde«. Poleg teh nastopijo še mladi zmagovalci različnih mednarodnih solističnih natečajev.

Andrej Bratuž

Slovenska filharmonija v Verdiju

Zastopniki Tržaške filharmonije so se dogovorili s predstavniki Slovenske filharmonije, da bo 11. aprila 1969 gostovala v Ljubljani Tržaška filharmonija, 21. aprila 1969 pa Slovenska filharmonija v gledališču Verdi. To bo prvo gostovanje Slovenske filharmonije v Verdiju. Med obema glasbenima ustanovama je prišlo do še drugih zanimivih dogovorov o medsebojnem sodelovanju.

Spomini na težke čase

Dasi smo vedeli, kam gremo in da gremo na boljše, smo pa le težko dali slovo neprijaznemu kraju, kajti premnoge svojce, da, cele družine, smo morali pustiti na ondnotnem pokopališču.

Se danes mi je živo pred očmi — kot da bi se bilo zgodilo včeraj — kako nas je zajela silna žalost, ko je vlak vozil tam mimo. Zeleznica, cesta, reka Pillach in pokopališče tako blizu, da bi ga lahko dosegel z lučnjem kamna. Vse je jokalo in se v solzah poslavljalo od svojih dragih. Ni bilo družine, ki ne bi bila prizadeta. Ze smo se bližali St. Pöltnu, a premnogi so bili še vedno pogreznjeni v žalost. Sele vožnja skozi Dunaj nas je spet vrnila v resničnost življenja.

V UREJENEM TABORIŠČU

Taborišče v Brucku na Litvi nas to pot ni razočaralo kot prvič, ko smo pred meseci šli za nekaj dni skozi. Prišli smo med svoje ljudi, med Brice in okoličane

goriškega mesta. Pozdravile so nas udobne barake, vse lepo v vrste postavljene, zagledali smo veliko cerkev sredi taborišča, že pri vhodu smo bili prijazno sprejeti od svojih rojakov. Ni manjkalo duhovnikov, učiteljev in učiteljic. Vse je izžarevalo slovensko domačnost. Kako zadovoljni smo bili, da smo prišli k svojim ljudem, le žalost po svojih dragih, ki so ostali v Steinklammu, nas je težila. A vdati se je bilo treba usodi, ki nas je tako težko prizadejala.

Hitro so nam dodelili prostor v barakah. Vsaka je imela štiri vhode, hodnik po sredi in po štiri sobe. Te so bile okusno opremljene, imele so po pet postelj, omaro, mizo s petimi stoli, skrinjo, v kotu peč, na steni križ, na hodniku pa štedilnik za kuhanje. Ni manjkalo odev in tudi ne drv, ki smo jih prejemale vsak teden. Glede osebnega gibanja smo bili svobodni, kadar smo hoteli, smo šli lahko v mesto, pa tudi Ogrska ni bila daleč, kjer se je vsega dobilo.

Čez nekaj dni smo morali oddati svoje podatke in povedati, v čem se mislimo zaposliti. Za mlade ljudi sta bili v tabo-

rišču razen osnovne šole tudi obrtna in čipkarska. Ker sva bili z mamo sami v eni sobi, sva jo vsako jutro zaklenili, nato pa odšli mama v krojačnico, jaz pa v obrtno šolo. Ker sva bili obe zaposleni, sva imeli pravico do hrane v surovem stanju, ki sva si jo potem pripravili po svojem okusu.

V obrtni šoli nas je bilo v istem razredu 25 deklet, vse novinke. Učile smo se šivati; šivale smo za druge, a tudi zase. Poučevala nas je gđc. Arko, zelo dobra in požrtvovalna učiteljica, v pomoč pa ji je bila gđc. Doljak. Slovenščino in nemščino nam je vlivljal v glavo Albin Stritar, tudi blaga duša. V telovadbi in v raznih nastopih nas je vodila gđc. Slamič, enkrat na teden pa smo imeli tudi krščanski nauk.

Rada sem se učila in danes potrdim, kar so nam v šoli pogosto dejali: Kar se človek v mladih letih nauči od tega vse življenje živi. Zares: mlada leta, zlata leta; čeprav niso užila cveta, kot pravi pesem, so mi pa pomagala do zrelosti in me napravile za družbo koristno.

Lepo je bilo ob priliki raznih nastopov.

ni konec, a večina je bila za povratek. Rečeno — storjeno. Dali smo taborišču slovo in šli na pot. Dne 11. maja 1918 smo se po skoro treh letih spet znašli v naši vasi — od vojne razdejani in opustošeni.

ZOPET DOMA

Ko smo dospeli v Nabrežino in izstopili na postaji, so nas tam že čakali avstrijski vojaki s tovornjaki, da nas popeljejo domov. Na enem od križišč v Gorenji Brestovici so nas razložili, da poberejo še ostale. Bili smo, kakor da bi nas bila strela prikovala ob tla: vse ceste so bile razdejane, polja in travniki od granat razkopani, vsepovsod bodeča žica. Zrli smo proti Dolenji Brestovici in z grozo ugotavljali, da ni nobena hiša ostala cela. Vas je bila spremenjena v kup razvalin, le zvonik cerkve, dasi sam razrušen, je štrlel iznad turbozne groblje. Okrog nas je mrgolelo zapuščena vojaškega materiala: povsod kupi streliva, zapuščene puške, raztresene granate, vmes pa še celo mrliči, ki jih niso utegnili pokopati Italijani ob svojem umiku za reko Piavo.

(Prihodnjč naprej)

Goriške Novice

»Goriški september«

V okviru prireditve »Goriškega septembra«, ki se, kot kaže, iz leta v leto bolj uveljavlja, je bila preteklo nedeljo v parku mestne hiše razstava ptic. V razstavišču »Pro Loco« v pasazi na Korzu pa bo razstava nagačenih ptic trajala še ves ta teden.

Prihodnjo nedeljo bo na pokritem trgu razstava gob, ki jih je zaradi dežja letos zelo veliko.

Na trgu Cesare Battisti pa je že ves ta teden sejem piva. Na sporedu so tudi nastopi folklornih in pevske skupin.

Umrla je na poti na novo mašo

Preteklo nedeljo 8. septembra je v župni cerkvi sv. Ambroža v Trzihu imel novo mašo Pierpaolo Soranzo iz znane Soranzove družine. V petek popoldne se je z avtom podal na novo mašo nečaka stric dr. Adelio Soranzo, ki vodi lekarno v Riva del Garda. Vozil se je z ženo Franko Pozzi in dvema še majhnima otrokoma. Po poti je ženi postalo slabo. Zatekli so se v bolnišnico v Pieve di Cadore. Toda za gospo Franko ni bilo več pomoči. Umrla je za srčno kapjo, stara šele 50 let. Pokopali so jo v ponedeljek popoldne v Trzihu.

Družini, posebno svaku msgr. Justu Soranzu, naše sožalje.

Izredno slavlje v Ogleju

V nedeljo, 1. septembra je doživel Oglej zopet velik dan, saj je goriški nadškof posvetil v tamkajšnji baziliki šest novih mašnikov iz goriške nadškofije. Prav pred letom dni je on sam tam prejel škofovsko posvečenje, sedaj je pa kot »veliki duhovnik« posvetil nove mašnike Gospodove v moči zakramenta, ki ga je v tej baziliki prejel. Posvečenje je bilo nekaj izrednega bodisi zaradi števila novih mašnikov bodisi zaradi številne udeležbe vernikov, ki so prišli v Oglej iz vseh župnij, od koder so novi mašniki in tudi iz drugih krajev

škofije, tako da se je bazilika napolnila. Obred posvečenja se je začel ob 16. uri in so mu prisostvovali vsi goriški bogoslovci in tudi številni bogoslovci iz Vidma ter mnogi duhovniki. G. nadškof je bil vidno ganjen, saj je to bilo prvo mašniško posvečenje, ki ga je podelil. Med mašo je v lepem nagovoru orisal pomen nedeljske slovesnosti in naloge duhovnikov v sedanji Cerkvi.

Gospodje novomašniki so v nedeljo, 8. septembra imeli nove maše. Novi mašniki so iz naslednjih župnij: Sergio Ambrosi iz Fare, Lorenzo Boscarol iz Ronk, Giovanni Carletti iz Ippisa, Giorgio Giordani iz Pierisa, Riccardo Perco iz Dolenj in Pierpaolo Soranzo od Sv. Ambroža v Trzihu.

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Spored od 15. do 21. septembra 1968

Nedelja: Prvi: 11.00 Sv. maša. 21.00 Glasbena oddaja. — Drugi: 21.15 Pogum, tv film.

Ponedeljek: Prvi: 21.00 Rim, odprto mesto, film. — Drugi: 21.15 Aktualnosti. 22.15 Koncert.

Torek: Prvi: 21.00 Zadnjih pet minut, dvodejanka. — Drugi: 21.15 Mlada Evropa. 22.30 Ciao, mamma.

Sreda: Prvi: 21.00 Po Indiji. 22.00 Šport ob sredah. — Drugi: 21.15 Ranch pri treh zvonovih, film.

Četrtek: Prvi: 21.00 Zmagati. 22.00 Pester program. — Drugi: Postarati se. 22.00 Pester program.

Petek: Prvi: 21.00 Z obrazom v obraz. 22.00 Skupno življenje. — Drugi: Tartarin na Alpah, nadaljevanje. 22.15 Zoom.

Sobota: Prvi: 19.35 Duhovna misel za nedeljo. 21.00 Mille voci, glasbeni program. 22.00 Linea contro linea. — Drugi: 21.15 Recital. 22.00 Luisa Sanfelice, ponovitev.

Mednarodno tekmovanje pevske zborov »Seghizzi«

Pevski zbor »C. A. Seghizzi« pripravlja letos že sedmo mednarodno tekmovanje pevske zborov. Vršilo se bo v sklopu manifestacij »Goriškega septembra« v veliki dvorani UGG in sicer v soboto 21. in nedeljo 22. septembra. Nastopilo bo 23 pevske zborov v 37 skupinah. Od teh je pet zborov v 10 skupinah iz Jugoslavije, dva zborov iz Brna in dva iz Bolgarije. V soboto, 21. septembra bo na programu polifonski, v nedeljo pa folklorni del. Med prijavljenimi sta tudi dva zborov iz Trsta, trije iz Goriškega in 9 iz drugih italijanskih krajev.

Med jugoslovanskimi zbori sta najavljena ženski zbor z Jesenic, ki šteje 30 pevk in bo prvič nastopil v Gorici v polifonskem in folklornem delu. Prvič bo tekmoval tudi pevski zbor Glasbene Matice iz Ljubljane, ki bo nastopil v nedeljo. V soboto in nedeljo pa nastopi ženski zbor iz Kranja, ki smo ga pred leti že slišali na tem tekmovanju. Nastopil bo še moški zbor »Moša Pijade« iz Zagreba, tudi že znan našemu občinstvu. Letos ga bomo slišali kar v štirih postavah kot mešani zbor in kot moški in ženski zbor.

Za vsako od šestih pevske kategorije so določene po štiri nagrade v skupnem znesku 2 milijona 450 tisoč lir, poleg pokalov in diplom za vse ostale.

Vloga na deželni odbor zoper postopanje ENPAS-a v Rimini

Pred dnevi so nekateri slovenski časopisi poročali o dogodku, ki naj bi se bil pripetil v otroški koloniji ENPAS v Riminiju. Po teh vesteh so vzgojitelji omenjene otroške kolonije prepovedali pisati otrokom slovenske narodnosti, ki so tam letovali, domov v slovenskem jeziku. V glavnem so bili ti otroci doma z Goriškega, ki morajo letoovati v italijanskih kolonijah, če želijo na počitnice, ker pač žalobog — slovenskih kolonij na Goriškem ni. Vest o prepovedi otrokom, da pišejo domov po slovensko, je vzbudila med Slovenci v zamejstvu upravičeno ogorčenje, saj je že pravo rasistično dejanje prepovedati komu — in toliko bolj otrokom — pisati v katerem koli jeziku, toliko bolj v materinem. Se več: taka prepoved je kazniva celo po kazenskem zakoniku, ki predvideva primerno kazen za vsakogar, ki se pregreši proti tajnosti v dopisovanju (člen 616 italijanskega kazenskega zakonika) in nobenega dvoma ni, da so vzgojitelji kolonije v Riminiju s tem, da so kontrolirali pisma in izrecno prepovedali otrokom pisati v materinščini, kršili omenjeni člen kazenskega zakonika in prepoved o zlorabljanju oblasti in svojega položaja. Tudi ni treba poudarjati, da so s svojimi dejanji kršili norme italijanske demokratične ustave in posebnega statuta dežele Furlanije-Juljske krajine, da ne omenjamo seveda listine o človeških pravicah itd.

V zvezi s tem, vse obsodbe vrednim dogodkom, je deželni svetovalec LSS dr. Drago Stoka takoj napravil primerne korake in vložil na predsedstvo deželnega sveta pismeno vprašanje, v katerem obvešča deželno upravo o čudnem dogodku, ki je povzročil med našim slovenskim prebivalstvom precejšnje zgražanje. Prepoved otrokom, da pišejo domov v materinem jeziku, je deželni svetovalec označil za dogodek rasističnega in fašističnega značaja. Dr. Stoka je naglasil, da škoduje takšno ravnanje kulturi in državljanjski vzgoji prizadetih otrok, da žali njihova čustva ter jim vzbuja v dušah srd, predsodke in razna sumničanja. Vse to pa je tudi žalitev za vso našo slovensko skupnost v Italiji. Vsled tega vprašuje svetovalec, na koncu svoje pismene intervencije, deželni odbor, kaj namerava storiti, da se ugotovi resničnost vesti o tem dogodku. V primeru, da je vest resnična, pa vprašuje odbor, kakšne korake bo napravil, da se takšni sramotni dogodki ne bodo več ponovili ter da se krivci takoj prijavijo pristojnim oblastem in se jih obremenjuje z vseh pedagoških nalog in funkcij.

Dom za zapuščene otroke

Apostolski administrator v škofiji Jinja v afriški državi Uganda je odprl v kraju Busowa dom, v katerega bodo sprejemali zapuščene otroke; v njem nameravajo nuditi zapuščenim mladini šolski pouk in jo pripraviti na poklicno delo.

Vpisovanje v slovenske osnovne šole in na enotno nižjo srednjo šolo v ulici Randaccio v Gorici se zaključilo 20. t. m. Pri tem moramo poudariti, da je obisk šole obvezen za vse učence, ki še niso dopolnili 15 let do 1. oktobra letos. Priporočamo staršem, naj pohitijo z vpisom.

ROMANJE NA BARBANO

V nedeljo 15. septembra bo goriško škofijsko romanje na Barbano. Ta dan je namreč praznik žalostne Matere božje, ko je vsakoletno romanje na Barbano. Letos bo romanje samo popoldne, da se ga lažje vsi udeležijo, tudi moški. Na Barbano bo ob 17. uri sv. maša, med mašo prilika za sposed. Romarji naj prinesejo s seboj knjižice Naša daritev, da bomo iz njih skupno molili mašne speve.

Iz Gorice bo odpeljal avtobus ob 13. uri s Travnika. Vpisovanje za romanje je pri g. Kleindienstu.

RADIO TRSTA

Spored od 15. do 21. septembra 1968

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Oddaja za najmlajše: »Okno v svet narave«, niz dram. zgodb. Napisal Jeza. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 15.55 »Miklova Zala«. Igra v 6 slikah. Po povesti J. Sketa napisal Špi-car. Radijski oder, režija Peterlin. 18.30 Iz pesniških gajev: Kravos: »Mile Klopčič«. 19.30 Zbor Glasbene Matice iz Ljubljane, vodi Lavrič. 20.30 Iz slovenske folklore: Bednarik: »Pratika«.

Ponedeljek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 17.20 Ne vse, toda o vsem - rad. Poljudna enciklopedija. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.30 Vodeb: S Plečnikom po Italiji (12) »Slovesnosti v Petrovi baziliki«. 20.50 Zgodbe prve svetovne vojne: J. Tavčar: »Pietro Jahier«. 21.30 Slovenski solisti: baritonist Ostaševski, pri klavirju Lukčeva. Svarovi in Sivičevi samospevi. 21.50 Tamburaški ansambl.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 17.20 Jež: »Italijanščina po radiu«. 18.00 Zbor z Repentabara, vodi Guštin. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Koncertisti naše dežele. Pianist Devetak. 19.10 Lovrečič: »Plošče za vas«. 20.30 Mozart: »Don Juan«, opera v 2 dejanjih. V odmoru (22.00) Pertot: »Pogled za kulise«.

Sreda: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Kalan: »Pomenek s poslušavkami«. 13.30 Glasbeno potovanje okoli sveta. 17.20 Guarino: »Odvetnik za vsakogar«. 18.30 Kumer: »Ljudske pesmi«. 19.10 Lupinc: »Higiena in zdravje«. 19.20 Razkuštrane pesmi.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.00 Znane melodije. 17.20 Jež: »Italijanščina po radiu«. 18.00 Zbor »Costanza e Concordia« iz Rude, vodi Dipiazza. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.10 Otroci na počitnicah. 19.30 Motivi, ki vam ugajajo. 20.30 Bassano: »Otroci, kakršni so«. Drama v treh dejanjih.

Petek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Penko: »Gospodinja nakupuje«. 13.30 Izbor motivov in melodij. 17.20 Ne vse, toda o vsem - rad. Poljudna enciklopedija. 18.00 »Beri, beri rožmarin zeleni«. 19.10 Vesel: »Kam v nedeljo?«. 19.20 Prijubljene melodije. Gospodarstvo in delo. 21.40 Veseli utrinki.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 »Iz beležnice fotoreporterja Magajnes«. 14.15 Poročila - Dejstva in mnenja. 17.40 Otrokov pravljični svet: Basile: »Nemumni Vanček«. Bere Lukeš. 17.55 Lj. Berce in N. Pelizon pojeta ob spremljavi tria Možina. 19.10 »Poletna srečanja«. 19.20 Zabavni ansambl na radiu Trst. 20.45 Marodič: Neverjetne zgodbe (1) »Gospodar Arizone«. Vodi Lukeš. 21.10 Za prijeten konec tedna.

OBVESTILA

Vpisovanje na Državno srednjo šolo »Ivan Cankar« v Trstu, ul. Frausin 12, se je začelo. Trajalo bo do 20. septembra. Uradne ure vsak dan od 9. do 12. ure.

Ravnateljstvo gimnazije-liceja in učiteljstva v Gorici obvešča, da traja vpisovanje v vse razrede do 20. septembra. Uradne ure vsak dan od 9. do 12. ure.

Ravnateljstvo državne srednje šole »Sv. Cirila in Metoda« v Trstu, ul. Caravaggio 4, sporoča, da je vpisovanje za šolsko leto 1968/69 vsak dan od 9. do 12. ure. Vpisovanje se bo zaključilo 20. septembra.

Duhovna obnova za fante. V nedeljo, 22. septembra bo v Gorici duhovna obnova za fante. Trajala bo ves dan. Začetek ob 9. uri s prvim govorom, zaključek pa ob 17. uri s sv. mašo in skupnim sv. obhajilom. Duhovno obnovo bo imel p. Grošelj DJ iz Ljubljane. Vsi fantje prisrčno vabljeni!

ZA KMETOVALCE

Pripravimo vinsko posodo

Bliza se trgatve in skrb za dobro vino se mora sedaj nadaljevati v kleti. Vse naj bo pripravljeno: klet očiščena in pobeljena, stiskalnica, cevi, lijak, škafi, čepalka pa snažni in brez kvarnega duha. Se posebno skrb pa zahteva vinska posoda. Naši vinogradniki imajo večinoma sode iz hrastovega, kadi ali plavniškega na navadno iz kostanjevega ali akacijinega lesa.

Nov sod je treba najprej oviniti, to se pravi, ga tako pripraviti, da ne bo oddajal barve in duha po čreslovini in nam kvaril vino. Vinogradniki ovinijo sode na razne načine. Praktičen in učinkovit je pa tale: napolnimo sod do ene tretjine z vročo vodo, kateri smo dodali sode (na 10 litrov vode 400 gr sode). Sod zamakamo in ga prevračamo tako, da vroča raztopina doseže vso notranjo površino. Raztopino pustimo v sodu nekaj dni in medtem ga večkrat obrnemo. Nato izpustimo rabljeno tekočino, oplaknemo sod in nato očistimo čiste vode, kateri dodamo žveplene kisline (na 10 litrov vode 400 gramov kisline — acido solforico). Pri tem je treba paziti, da vlivamo žvepleno kislino v vodo in ne narobe. Spet valimo sod tako, da se zmocni vsa notranjost, ga pustimo nekaj dni in ga medtem večkrat obrnemo. Čez nekaj dni ga izpraznimo in izplaknemo najprej z vročo in nato še s hladno vodo. Sod obrnemo z odprto no navzdol in ga pustimo na zračnem kraju, da se posuši. Ko je suh, ga lahko rabimo.

Stare sode, ki imajo le duh po kislini, plesni, sušini itd. ozdravimo na isti način. Plesen, ki se je razvila v sodu, pa zdravimo tako, da stavimo v sod kozarec, katerem je dušična kislina (acido nitrico) in koščki bakra. Začno se razvijajo rdeče pare, ki razkužijo notranjost. Nato je treba stene ostrgati in sod izplakniti nekajkrat z vrelo vodo.

Rabljene toda zdrave sode, ki nimajo nobenega sumljivega duha, pred uporabo le dobro operemo z vodo. Doslje po namočeni bili zamašeni in polni žvepleni par. Gnilemu sodu navadno ni pomoči. Če gniloba ni mnogo napredovala, soderazderemo in doge ostružimo.

Za kadi ali plavničke, v katerih bo močnejši vrel na tropinah, moramo prav tako skrbeti, da bodo snažni. Nove izlužimo tako da jih za nekaj časa napolnimo z vodo. Rabljene smo lani oprali in premazali z apnenim beležem. Tega sedaj odstranimo z razredčeno solno kislino (acido cloridrico) in plavnik operemo z obilo vode.

Po raznih krajih uporabljajo še druge starodavne načine, ki pa niso najbolj zanesljivi. Zato naj naš vinogradnik raje seže po novih in bolj učinkovitih sredstvih ter naj se zaveda, da je zdrava vinska posoda zelo važen pogoj za zdravo vino.

Inž. Janko Kos

Na znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom tudi razrede klasične gimnazije in liceja je vpisovanje za šolsko leto 1968/1969 vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvo zavoda - Strada di Guardiella števil. 13/1. Vpisovanje se zaključilo dne 20. septembra 1968.

DAROVI:

Za župnijski dom v Števerjanu: Frančiškova Zbogar v spomin pok. žene 2.000 lir; v spomin pokojne Ane Komjanc so darovali: hčerka Justina Komjanc 20.000, hči Drago Komjanc 10.000 lir, Jože Fabjan 7.000 lir, druž. Bavdaž-Kamenšček 10.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, pokojnim pa daj večni pokoj!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca trgovski L. 70, osmrtnice L. 100, več 800 davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

Blagoslov spominskega znamenja v Doberdolu za »Leto vere« 1967/68, ki ga je 4. avgusta letos izvršil g. Pavel Čibej (na sredi slike), letošnji novomašnik iz Ajdovščine